

CASP2022

Koordinoitu toiminta
tuoteturvallisuuden puolesta

Otsoni-
ilmanpuhdistimet
ja -sterilisaattorit

Loppuraportti

Sisällysluettelo

Sisällysluettelo	2
Lyhenneluettelo	2
Tiivistelmä	3
Osa 1	
1. Yleiskatsaus toimesta	4
1.1. Osallistuvat markkinavalvontaviranomaiset	4
1.2. Soveltamisalaan kuuluvat tuotteet ja testauskriteerit	4
1.2.1. Soveltamisalaan kuuluvat tuotteet	4
1.2.2. Testauskriteerit	4
2. Näytteenotto ja testaus	5
2.1. Otantajakauma ja näytteenottokanavat	5
2.2. Testausprosessi	5
3. Testitulokset	6
3.1. Yleiskatsaus testituloksista ja tärkeimmät havainnot	6
3.2. Testitulokset lausekkeittain	6
3.3. Päätelmät testituloksista	7
4. Riskinarviointi ja toimenpiteet	8
4.1. Riskinarvioinnin tulokset	8
4.2. Korjaavat toimenpiteet	8
5. Päätelmät ja suositukset	9
5.1. Päätelmät	9
5.2. Suositukset sidosryhmille	9
Osa 2	
1. Mikä CASP on?	10
Roolit ja vastualueet	
2. Tuotekohtaisen toimen työsuunnitelma	11
3. Tuotekohtaisten toimen välineet ja prosessit	12

Lyhenneluettelo

LYHENNE	KUVAUS
CASP	Koordinoitu toiminta tuoteturvallisuuden puolesta
DG JUST	Euroopan komission oikeus- ja kuluttaja-asioiden pääosasto
EK	Euroopan komissio
EN	Eurooppalainen standardi
ETA	Euroopan talousalue
EU	Euroopan unioni
LVD	Pienjännitedirektiivi (2014/35/EU)
MSA	Markkinavalvontaviranomainen
PSA	Tuotekohtainen toimi
RAPEX	Nopea tietojenvaihtojärjestelmä
RAPEX-ohjeet	Päätös (EU) 2019/417
UV	Ultravioletti

Tiivistelmä

Toimen tavoitteet

Koordinoitu toiminta tuoteturvallisuuden puolesta (CASP) auttaa kaikkia Euroopan unionin ja Euroopan talousalueen maiden markkinavalvontaviranomaisia tekemään yhteistyötä sen varmistamiseksi, että vaaralliset tuotteet poistetaan nopeasti sisämarkkinoilta. Tässä toiminnassa keskityttiin otsoni-ilmanpuhdistimiin ja -sterilisaattoreihin. Tuotteista otettiin näytteet, jotka testattiin yhteisesti sovitujen kriteerien mukaisesti osallistuvien markkinavalvontaviranomaisten valitsemassa eurooppalaisessa laboratoriossa.

Soveltamisalaan kuuluvat tuotteet

Verkkokäyttöiset ja lattialla tai tasolla seisovat otsoni-ilmanpuhdistimet ja -sterilisaattorit.

Tärkeimmät testauskriteerit

Testaussuunnitelmaan sisältyi:

- valikoima lausekkeita eurooppalaisesta standardista EN 60335-1:2012 Kotitalouksiin ja vastaaviin käyttöihin tarkoitetut sähkölaitteet - Turvallisuus (käytetään yhdessä ilmanpuhdistuslaitteita koskevan standardin EN 60335-2-65 kanssa);
- EN 60335-2-109 - Kohta 32 Säteily, myrkyllisyys ja vastaavat vaarat;
- EN 62471:2008 Valaisimien ja valaisinjärjestelmien fotobiologinen turvallisuus.

Tulokset

- Kaikkiaan 14 näytettä 16:sta testatusta näytteestä ei täyttänyt vähintään yhtä testaussuunnitelmassa esitetystä vaatimuksista.
- Erityisen paljon vaatimustenvastaisuuksia oli EN 60335-1:2012:n lausekkeilla 7 - Merkinnät (11 näytettä), 8 - Jännitteisten osien suojaus (7 näytettä), 22 - Rakenne (9 näytettä) ja 29 - Ilmavälit, pintavälit ja kiinteät eristeet (8 näytettä).
- Kaikkiaan 7 näytettä 16:sta ei täyttänyt standardin EN 62471:2008 valaisimien ja valaisinjärjestelmien fotobiologisen turvallisuuden vaatimuksia.
- Kaikkiaan 10 näytettä 16:sta ei täyttänyt standardin EN 60335-2-109:2010 - Säteily, myrkyllisyys ja vastaavat vaarat - lausekkeen 32 vaatimuksia.

Päätelmät

Toiminnan tulokset olivat hälyttävät. Neljätoista näytettä kuudestatosta ei täyttänyt ainakaan yhtä testaussuunnitelman vaatimuksista. Tämä osoittaa, että talouden toimijoilla on vaikeuksia noudattaa asiaankuuluvia standardeja; ongelmia ilmeni niin tuotetekohtaisia vaaroja koskevien standardien kuin yleisten sähköturvallisuusvaatimusten noudattamisessa.

Yhteisen testauskampanjan (14. huhtikuuta 2023 asti) käynnistämien toimien seurauksena kaksi tuotetta vedettiin pois markkinoilta. Muiden vaatimustenvastaisten tuotteiden osalta toimenpiteet ovat vielä kesken.

Keskeiset suositukset

Kuluttajille

- Käytä tuotteita tarkoituksenmukaisella tavalla ja **noudata** huolellisesti **käyttöaikaa ja -tapaa koskevia ohjeita sekä kiinnitä huomiota** laitteisiin merkittyihin **varoituksiin**. Käytä vain valmistajan hyväksymiä varaosia.
- Ole varovainen käyttäessäsi otsonia tuottavia laitteita. **Otsoni on erittäin syövyttävää**, ja huonosti suunnitellut laitteet, jotka tuottavat suuria määriä tätä ainetta, voivat heikentää sähköturvallisuutta.

Talouden toimijoille

Kun suunnittelet tällaisia tuotteita, varmista, että:

- ultraviolettisäteily (UV-säteily) ei pääse suoraan kosketuksiin silmien tai ihon kanssa;
- tuotteen suodatinta ei voi irrottaa ilman työkalua eikä tuotetta voi käyttää ilman suodatinta;
- tuote ei tuota käyttäjälle vaarallisia otsonitasoja.

Noudata **sähkötuotteiden turvallisuuden suunnittelun** perusperiaatteita.

Viranomaisille

- Keskitytään edelleen markkinavalvontaan otsoni-ilmanpuhdistimien ja -sterilisaattoreiden osalta. Kyseessä on **kehittyvä tuoteala**, joka edellyttää merkittäviä toimia vaatimustenmukaisuuden varmistamiseksi ja nykyisten riskien hallitsemiseksi.
- **Valistetaan kuluttajia** näiden tuotteiden aiheuttamista riskeistä.

Standardointielimille

Tulee harkinta standardin laatimista erityisesti tätä tuoteryhmää varten, kun otetaan huomioon niiden ilmeinen suosio ja valmistajilla havaitut vaikeudet turvallisten ja vaatimustenmukaisten tuotteiden valmistamisessa.

1. Yleiskatsaus toimesta

1.1. Osallistuvat markkinavalvontaviranomaiset

Otsoni-ilmanpuhdistimia ja -sterilisaattoreita koskevaan tuotekohtaiseen toimeen osallistui neljä markkinavalvontaviranomaista neljästä EU:n jäsenvaltiosta.

Taulukko 1 - Luettelo osallistuvista markkinavalvontaviranomaisista

MAA	MSA
Ruotsi	Ruotsin sähköturvallisuusvirasto
Slovakia	Slovakian kauppatarkastus
Slovenia	Slovenian tasavallan markkinatarkastusvirasto
Tšekki	Tšekin kauppatarkastusviranomainen

1.2. Soveltamisalaan kuuluvat tuotteet ja testauskriteerit

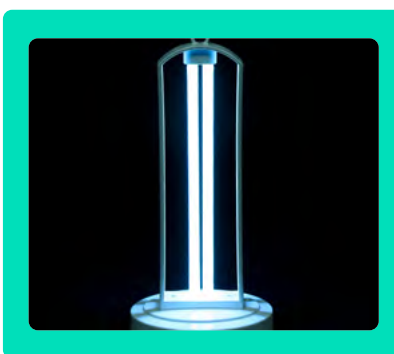
1.2.1. Soveltamisalaan kuuluvat tuotteet

Markkinavalvontaviranomaiset sopivat, että tuotteet tässä rajoitetaan verkkokäyttöisiin ja lattialla tai tasolla seisoviin

laitteisiin. Paristokäyttöiset tuotteet ja kaupallisesti käytettävät tai sisäänrakennetut tuotteet eivät kuuluneet tämän toimen piiriin.

OTSONI-ILMANPUHDISTIN

UV-LAMPPU

1.2.2. Testauskriteerit

Otsoni-ilmanpuhdistimia ja -sterilisaattoreita ei säännellä muulla tuotekohtaisella lainsäädännöllä kuin pienjännitedirektiivillä (2014/35/EU) (LVD). EN 60335-2-65 -standardia voidaan käyttää kotitalouksissa ja vastaavissa tarkoituksissa käytettävien ilmanpuhdistuslaitteiden sähköturvallisuuden arviointiin, mutta näille tuotteille ei ole olemassa erityisiä vaatimuksia otsonipäästöjen ja UV-säteilylähteiden turvallisuuden arvioimiseksi. Tämän vuoksi toimessa käytettiin analogisesti soveltuvimpia yhdenmukaistettuja standardeja¹.

Markkinavalvontaviranomaisten ja teknisen asiantuntijan kanssa käytyjen keskustelujen perusteella sovittiin, että testaussuunnitelmaan sisällytetään seuraavien standardien vaatimukset:

- **EN 60335-1:2012 Kotitalouksiin ja vastaaviin käyttöihin tarkoitetut sähkölaitteet - Turvallisuus.** Tässä standardissa esitetään kaikkia verkkokäyttöisiä kodinkoneita koskevat päävaatimukset, ja sitä käytetään yhdessä asiaankuuluvien erityisstandardien, kuten EN 60335-2-65 Erityisvaatimukset ilmanpuhdistuslaitteille, kanssa. Näytteiden aiheuttamien tärkeimpien sähköisten ja

mekaanisten riskien tunnistamiseksi tehtiin valikoima testejä asianmukaisten lausekkeiden mukaan.

- **EN 60335 Kotitalouksiin ja vastaaviin käyttöihin tarkoitetut sähkölaitteet - Osa 2-109: UV-säteilyllä toimivia vedenkäsittelylaitteita koskevat erityisvaatimukset.** Erityisesti lauseketta 32 «Säteily, myrkyllisyys ja vastaavat vaarat» käytettiin arvioitaessa, ylittikö syntyvä otsoni standardissa asetetut raja-arvot.
- **EN 62471:2008 Valaisimien ja valaisinjärjestelmien fotobiologinen turvallisuus.** Laboratorio käytti tätä standardia UV-säteilylähteen turvallisuuden vertailukohtana, ja vaikka yksittäisiä lausekkeitä ei käsitelty, annettiin lausunto siitä, oliko kyseinen valaisinjärjestelmä vaatimusten mukainen.

Laboratoriotestien lisäksi markkinavalvontaviranomaiset tarkistivat myös tuotteiden mukana olevat varoitukset, merkinnät ja ohjeet kansallisilla kielillä. Tekninen asiantuntija laati tarkistuslistan tärkeimmistä vaatimuksista antaakseen lisäohjausta markkinavalvontaviranomaisille.

¹ Seuraavia standardeja käytettiin tähän tuoteluokkaan suoraan sovellettavina standardeina: EN 60335-1:2012 yleinen standardi kotitalouksiin ja vastaaviin käyttöihin tarkoitettuille sähkölaitteille; EN 62471:2008 Lamppujen ja lamppujärjestelmien fotobiologinen turvallisuus.

2. Näytteenotto ja testaus

2.1. Otantajakauma ja näytteenottokanavat

Otanta tehtiin kunkin markkinavalvontaviranomaisen suorittaman esivalinnan perusteella kunkin markkinan erityispiirteiden mukaisesti. Markkinavalvontaviranomaiset keräsivät yhteensä 18 näytettä sekä verkkokaupoista (15 näytettä) että fyysisistä myymälöistä (kolme näytettä). Yhden näytteen katsottiin

lopulta jäävän soveltamisalan ulkopuolelle, koska se on tarkoitettu vain ammattikäyttöön eikä ole saatavilla markkinoilla kuluttajille². Lisäksi Ruotsin markkinavalvontaviranomainen osti yhden näytteen verkosta, mutta se ei koskaan saapunut valvontaviranomaisen tiloihin, eikä sitä siksi testattu.

Taulukko 2 - Osallistuvien markkinavalvontaviranomaisten keräämien näytteiden määrä

MAA	MSA	NÄYTTEIDEN LUKUMÄÄRÄ
Ruotsi	Ruotsin sähköturvallisuusvirasto	6
Slovakia	Slovakian kauppataarkastus	4
Slovenia	Slovenian tasavallan markkinatarkastusvirasto	4
Tšekki	Tšekin kauppataarkastusviranomaisen	4
YHTEENSÄ		18

2.2. Testausprosessi

Testauslaboratorio tätä toimea varten valittiin toukokuussa 2022 käynnistetyllä tarjouskilpailulla. Tarjouspyyntöasiakirjat lähetettiin 209:lle EU:ssa/ETA-alueella toimivalle laboratorioille, jotka oli yksilöity hankeryhmän laboratorioiden sitouttamisstrategian perusteella. Kutakin laboratoriota pyydettiin toimittamaan tarjous, joka sisälsi tarjouspyyntöasiakirjassa mainitut osatekijät, kuten yksityiskohtaiset tiedot hinnoittelusta sekä liiteasiakirjat, jotka sisälsivät todisteita sertifioinnista, asiantuntijoiden kokemuksesta ja testausselesteet. Neljä laboratoriota jätti tarjouksen annetussa määräajassa, ja kaikki ne kutsuttiin haastatteluun keskustelemaan tarjouksesta.

Välikokouksessa markkinavalvontaviranomaisille esiteltiin vertailevia analyysejä laboratorioilta saatujen tarjousten teknisestä laadusta ja taloudellisista näkökohdista. Markkinavalvontaviranomaiset valitsivat laboratorion, joka sai eniten pisteitä teknisestä laadusta.

Laboratorion valinnan jälkeen markkinavalvontaviranomaisille annettiin kolme kuukautta aikaa kerätä näytteet ja lähettää ne laboratorioon. Testausprosessi ei viivästynyt, ja se saatiin päätökseen 24. tammikuuta 2023. Laboratoriokokous pidettiin 7.-8. helmikuuta 2023.

Kuva 1 - Näytteenotto- ja testausprosessin aikataulu

² Tuotteen katsottiin jäävän soveltamisalan ulkopuolelle, eivätkä testauksen tulokset sisälly tämän raportin lukuihin.

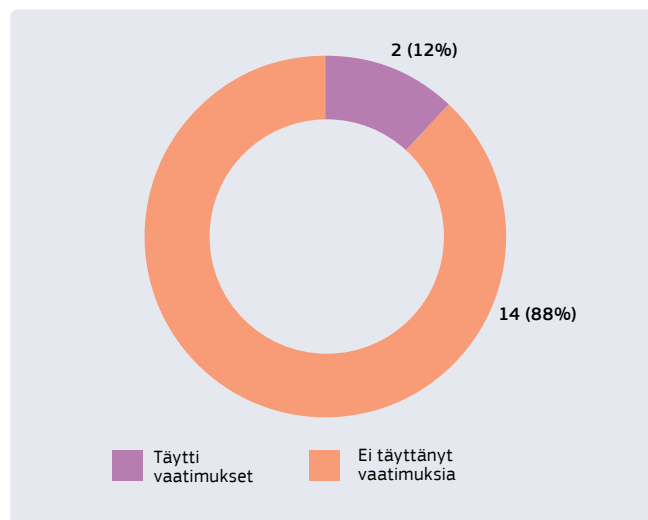
3. Testitulokset

3.1. Yleiskatsaus testituloksista ja tärkeimmät havainnot

Yhteensä neljätoista kuudestatoista testatusta näytteestä ei täyttänyt vähintään yhtä testaussuunnitelmassa esitetystä vaatimuksista, kuten kuvasta 2 käy ilmi.

Markkinavalvontaviranomaiset tarkastivat varoitukset, merkinnät ja ohjeet kansallisilla kielillä. 16 näytteestä 10 ei täyttänyt vaatimuksia. Yleisimmät vaatimustenvastaisuudet olivat: varoitusten ja merkintöjen puuttuminen, tuotetiedot muulla kuin virallisella kielellä, sekä puutteelliset ohjeet UV-C-säteilijöitä sisältäville laitteille.

Kuva 2 - Testien kokonaistulokset (ilman varoituksia, merkintöjä ja ohjeita) (N=16)

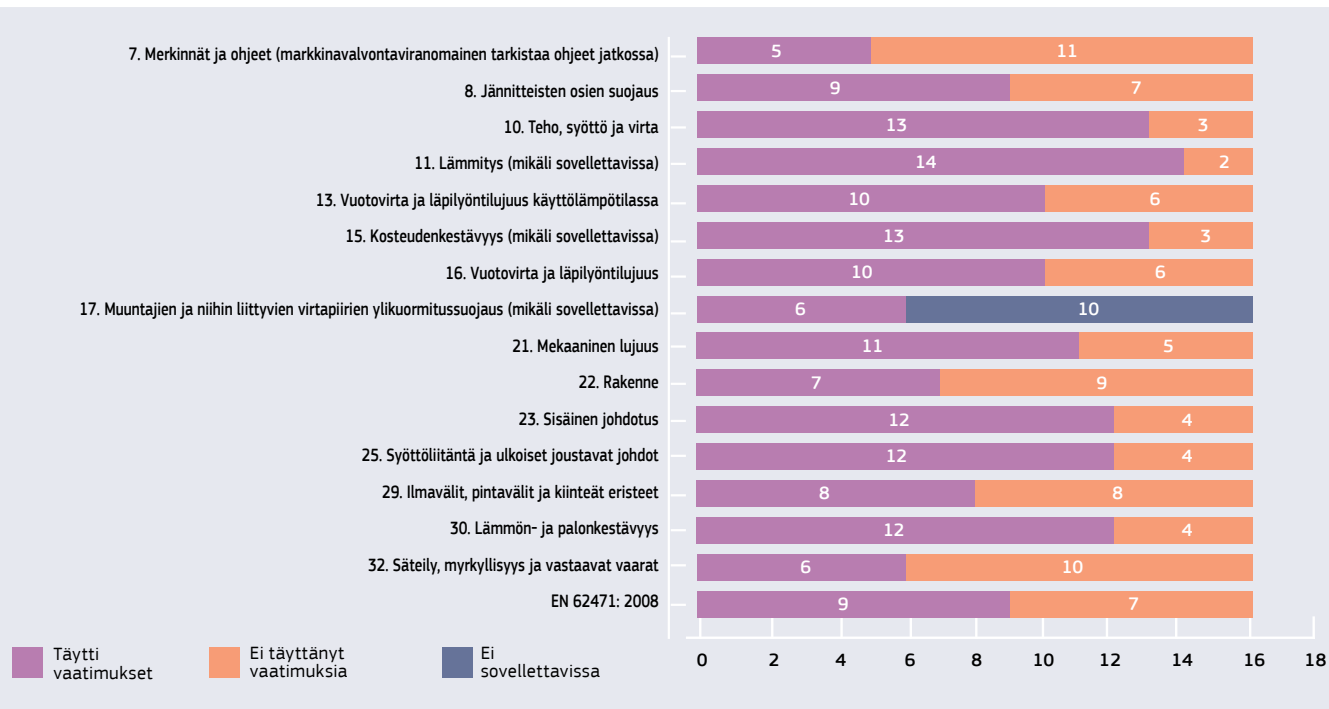

3.2. Testitulokset lausekkeittain

Kun tarkasteltiin standardin EN 60335-1:2012:n lausekekohtaisia tuloksia, havaittiin, että erityisen suuren määrän vaatimustenvastaisia näytteitä tuottivat lausekkeet 7 (Merkinnät), 8 (Jännitteisten osien suojaus), 22 (Rakenne)

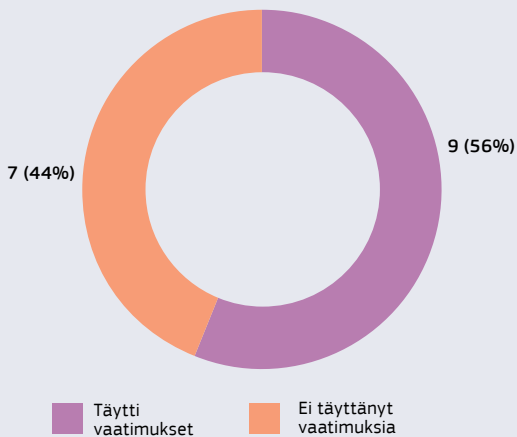
ja 29 (Ilmavälit, pintavälit ja kiinteät eristeet). Kuvassa 3 esitetään yksityiskohtaisempi yleiskatsaus lausekekohtaisista testituloksista.

Kuva 3 - Testitulokset lausekkeittain - EN 60335-1:2012 (N=16)

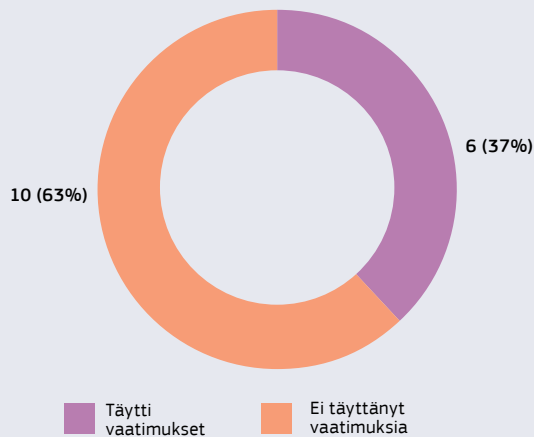
Kun testattiin EN 62471:2008 -standardin mukaisesti valaisimien ja valaisinjärjestelmien fotobiologinen turvallisuus, seitsemän näytettä 16:sta ei täyttänyt vaatimuksia (ks. kuva 4).

Kuva 4 - Tulokset - EN 62471:2008 (N=16)

Kun testattiin standardin EN 60335-2-109:2010 lausekkeen 32 «Säteily, myrkyllisyys ja vastaavat vaarat» mukaisesti, 11 näytettä 16:sta ei täyttänyt vaatimuksia (ks. Kuva 5).

Kuva 5 - Tulokset, EN 60335-2-109:2010 - lauseke 32 Säteily, myrkyllisyys ja vastaavat vaarat (N=16)

3.3. Päätelmät testituloksista

Neljätoista näytettä kuudestatoista ei täyttänyt testaussuunnitelmassa esitettyjä vaatimuksia, kun otetaan huomioon laboratorion tekemät testit ja markkinavalvontaviranomaisten varoituksia, merkintöjä ja ohjeita koskevat tarkastukset. Jotkin näytteet eivät täyttäneet tiettyjä tuotteet erityistoimintoihin ja käyttötarkoitukseen teknisiä vaatimuksia, joihin ei ole suoraan sovellettavia yhdenmukaistettuja standardeja ja joihin sovellettiin analogisesti muita standardeja. Huomattava määrä näytteitä ei kuitenkaan täyttänyt sähköturvallisuusvaatimuksia, joiden riskiprofiili on vakiintunut kaikkien sähkötuotteiden osalta.

Otsoni-ilmanpuhdistimet ja -sterilisaattorit ovat suhteellisen uusi tuotetyyppi, ja testitulokset osoittavat, että valmistajilla on haasteita täyttää asiaankuuluvat terveys- ja turvallisuusvaatimukset ja -standardit. Tämä voi johtua markkinoiden kypsyttömyydestä tai asiaankuuluvien tuotestandardien puuttumisesta, vaikka jopa vakiintuneisiin tekniisiin periaatteisiin perustuvia sähköturvallisuuden perusvaatimuksia ei aina noudatettu.

Toimen tärkeimpiä tuloksia ovat:

- Testatuissa tuotteissa on vaaroja, jotka voivat aiheuttaa käyttäjille merkittävän riskin. Vaaroja on sekä sähköturvallisuuden perusperiaatteisiin että tuotteen erityistoimintoihin liittyen.
- Suunnittelijoilla ja valmistajilla on vaikeuksia uusien tuotteiden erityisten vaarojen vähentämisessä, varsinkin kun käytössä ei ole standardeja niiden määrittelemiseksi. Vaikuttaa siltä, että monet toimijat kehittyvillä ilmanpuhdistimien markkinoilla eivät ole ottaneet riittävästi huomioon LVD-direktiivin turvallisuusvaatimuksia³, jotka on aina täytettävä.
- Näiden tuotteiden tehokkuuden arviointiin ei ole käytettävissä erityisiä vaatimuksia. Tämä merkitsee, että tuote voi olla päästöjen kannalta turvallinen, mutta se ei välttämättä täytä aiottua tarkoitustaan (ilman puhdistaminen).

Tärkeimmät riskit

Testeissä havaitut tärkeimmät riskityypit ovat seuraavat:

- **Sähköisku ja tulipalo** sähkövaatimuksia täyttämättömien näytteiden osalta.
- **Altistuminen UV-säteilylle.** Mikäli altistuminen kestää riittävän kauan, se voi aiheuttaa vakavia silmä- ja ihovammoja.
- **Altistuminen otsonille.** Tämä luonnossa esiintyvä kaasu on hapetin. Jos sen pitoisuudet ylittävät määritellyt raja-arvot, se voi olla haitallista kenен tahansa kuluttajan hengityselimistöille, mutta erityisesti niille, jotka ovat erityisen herkkiä (esim. astmaa sairastavat).
- **Ennakoitavissa oleva väärinkäyttö.** Näihin tuotteisiin liittyy luonnostaan riskejä. Vaarat ja turvalliset käyttötavat eivät välttämättä ole aina ilmeisiä käyttäjälle. Siksi **ohjeet ja varoitukset** ovat ratkaisevan tärkeitä riskien hallinnassa.

Jos ohjeissa ei esimerkiksi selvästi mainita, että käyttäjän on poistuttava huoneesta otsoni-ilmanpuhdistimen ollessa päällä, käyttäjä saattaa jäädä huoneeseen ja altistua raja-arvot ylittävälle otsonipitoisuuksille. Lisäksi tuotteissa voi olla osia, jotka ovat vaihdettavissa tuotteen odotetun käyttöajan aikana. Jos tällaiset varaosat eivät ole täsmälleen saman mallisia kuin alkuperäinen osa tai eritelmät eivät vastaa toisiaan täsmällisesti, ne voivat vaikuttaa tuotteen aiheuttamaan riskiin. Tuote ei välttämättä enää ole sama tuote kuin alun perin suunniteltiin ja valmistettiin.

³ EUR-Lex - 32014L0035 - FI - EUR-Lex (europa.eu)

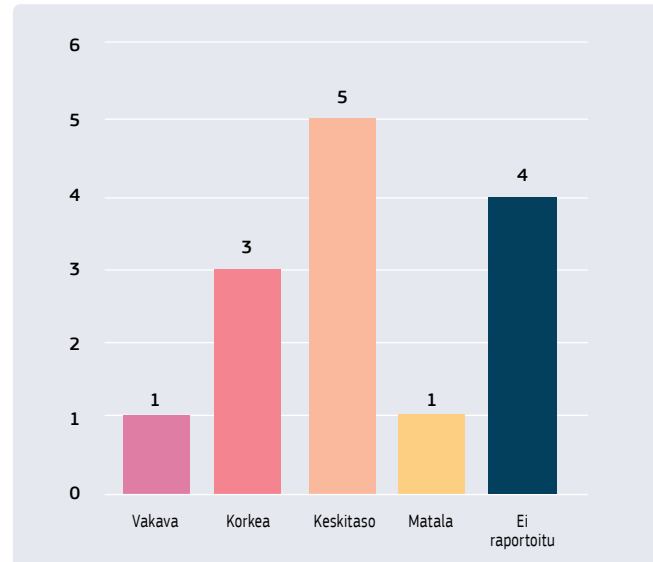
4. Riskinarviointi ja toimenpiteet

4.1. Riskinarvioinnin tulokset

Kaikkien suoraan sähköverkkoon kytkettyjen laitteiden on oltava pienjännitedirektiivin mukaisia. Arvioitaessa, aiheuttaako tuote riskin, on noudatettava RAPEX-ohjeissa⁴ vahvistettuja periaatteita. Näissä ohjeissa esitetään riskinarviointimenetelmä, jota markkinavalvontaviranomaiset voivat käyttää arvioidessaan kulutustavaroiden kuluttajien terveydelle ja turvallisuudelle aiheuttaman riskin tasoa ja päättäessään, onko Safety Gate -ilmoitus tarpeen. RAPEXin verkkosivustolla ja RAPEX-sovelluksessa on saatavilla erityiset riskien arviointiohjeet (RAG-työkalu)⁵ riskinarviointien suorittamiseen (niissä otetaan huomioon RAPEX-ohjeiden periaatteet).

Kuvassa 6 esitetään niiden näytteiden riskitasot (markkinavalvontaviranomaisten riskien arvioinnin perusteella), jotka eivät täyttäneet vaatimuksia.

Kuva 6 - Yleiskatsaus niiden näytteiden riskitasoista, jotka eivät täyttäneet vaatimuksia (N=14)

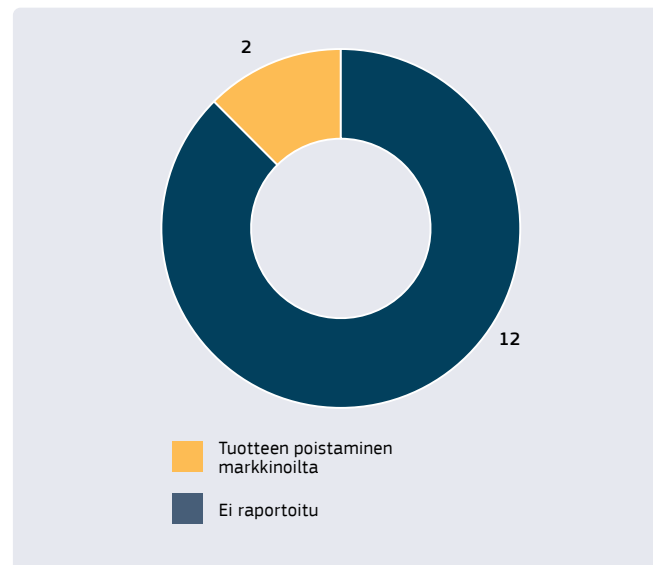
4.2. Korjaavat toimenpiteet

Testaustulosten ja tehtyjen riskinarviointien perusteella markkinavalvontaviranomaiset päättävät, mitä korjaavia toimenpiteitä on toteutettava niiden tuotteiden osalta, jotka eivät ole EU:n lainsäädännön ja/tai sovellettavien standardien mukaisia, jotka on kehitetty auttamaan turvallisten ja vaatimustenmukaisten tuotteiden suunnittelussa. Kuvassa 7 esitetään korjaavat toimenpiteet, jotka on toteutettu niiden tuotteiden osalta, jotka eivät täyttäneet vaatimuksia.

Kun vakava riski havaitaan, markkinavalvontaviranomaisilla on lakisääteinen velvollisuus tehdä ilmoitus Safety Gate -järjestelmään (yleistä tuoteturvallisuutta koskevan direktiivin (2001/95/EY) 12 artiklan 1 kohdan mukaisesti)⁶. RAPEX-ohjeissa⁷ suositellaan myös ilmoitusten tekemistä vähemmän kuin vakavan riskin aiheuttavien tuotteiden osalta toteutetuista toimenpiteistä.

Yhteisen testauskampanjan (14. huhtikuuta 2023 asti) käynnistämien toimien seurauksena kaksi tuotetta vedettiin pois markkinoilta. Muiden vaatimustenvastaisten tuotteiden osalta toimenpiteet ovat vielä kesken.

Kuva 7 - Toimenpiteet, joita sovellettiin näytteisiin, jotka eivät täyttäneet vaatimuksia (N=14)

⁴ Komission täytäntöönpanopäätös (EU) 2019/417, annettu 8 päivänä marraskuuta... - EUR-Lex (europa.eu)

⁵ RAG ECL V10 (europa.eu)

⁶ Asetus (EU) 2023/988 yleisestä tuoteturvallisuudesta julkaistiin Euroopan unionin virallisessa lehdessä 23. toukokuuta 2023.

⁷ EUR-Lex - 32023R0988 - FI - EUR-Lex (europa.eu). Se tulee voimaan 12. kesäkuuta 2023 ja sitä sovelletaan 13. joulukuuta 2024 alkaen.

⁷ EUR-Lex - 4390682 - FI - EUR-Lex (europa.eu)

5. Päätelmät ja suositukset

5.1. Päätelmät

Otsoni-ilmanpuhdistimet ja -sterilisaattorit ovat suhteellisen uusi tuotetyyppi, eikä niitä säännellä muulla tuotekohtaisella lainsäädännöllä kuin pienjännittdirektiivillä. Vaikka on olemassa standardi (EN 60335-2-65), jota voidaan käyttää kotitalouksissa ja vastaaviin tarkoituksiin käytettävien ilmanpuhdistuslaitteiden sähköturvallisuuden arviointiin, ei ole olemassa erityisiä vaatimuksia otsonipäästöjen tai UV-säteilyn lähteiden turvallisuuden arvioimiseksi näille tuotteille. Sen vuoksi käytettiin soveltuvimpia saatavilla olevia yhdenmukaistettuja standardeja analogisesti.

Toiminta tuotti hälyttäviä tuloksia, sillä neljätoista näytettyä kuudestatoista ei täyttänyt testaus suunnitelmassa esitettyjä vaatimuksia. Tämä osoittaa, että talouden toimijoilla on vaikeuksia

vähentää uusiin tuotteisiin liittyviä erityisiä vaaroja, koska niiden määrittelemiseksi ei ole olemassa standardeja, ja he voivat käyttää standardeja vain analogisesti.

Tärkeimmät tunnistetut riskit ovat: sähköisku, tulipalo, altistuminen raja-arvot ylittävälle UV-säteilylle, joka voi vahingoittaa silmiä ja ihoa, altistuminen raja-arvot ylittävälle otsonipitoisuuksille, jotka voivat vahingoittaa hengityselimiä, sekä tuotteiden virheelliseen käyttöön liittyvät riskit puutteellisten, virheellisten tai puuttuvien varoitusten, merkintöjen ja ohjeiden vuoksi.

Yhteisen testauskampanjan (14. huhtikuuta 2023 asti) käynnistämien toimien seurauksena kaksi tuotetta vedettiin pois markkinoilta. Muiden vaatimusten vastaisten tuotteiden osalta toimenpiteet ovat vielä kesken.

5.2. Suositukset sidosryhmille

Seuraavat suositukset perustuvat testausprosessin tuloksiin ja markkinavalvontaviranomaisten hankkeen aikana keskenään käymiin keskusteluihin.

Kuluttajille

Ole varovainen ostaessasi otsoni-ilmanpuhdistimia ja -sterilisaattoreita, sillä kaikissa näytteeksi otetuissa ja testatuissa tuotteissa on **yleisiä sähköisiä riskejä** sekä **tuotekohtaisia riskejä**.

Käytä tuotteita tarkoituksenmukaisella tavalla ja **noudata** huolellisesti käyttöaikaa ja -tapaa koskevia **ohjeita** sekä kiinnitä huomiota laitteisiin merkittyihin **varoituksiin**. Käytä vain valmistajan hyväksymiä varaosia.

Kyseessä on uudentyyppinen tuote, ja ongelmia voi esiintyä koko markkinoilla (hyvämaineisista tuotemerkeistä tuntemattomiin valmistajiin).

Ole varovainen käyttäessäsi otsonia tuottavia laitteita. Otsoni on erittäin syövyttävää, ja huonosti suunnitellut laitteet, jotka tuottavat suuria määriä tätä ainetta, voivat heikentää sähköturvallisuutta.

Talouden toimijoille

Kun suunnittelet tällaisia tuotteita, varmista, että muun muassa seuraavat vaatimukset täyttyvät:

- UV-säteily ei pääse suoraan kosketuksiin silmien tai ihon kanssa;
- tuotteen suodatinta ei voi irrottaa ilman työkalua eikä tuotetta voi käyttää ilman suodatinta;
- tuote ei tuota käyttäjälle vaarallisia otsonitasoja.

Vaikka suunnitteluvaiheessa **ei ole käytettävissä mitään erityistä tuotekohtaista standardia**, jota voitaisiin soveltaa, **sähkötuotteiden turvallisuuden suunnittelun peruseriaatteet** ovat vakiintuneet ja niitä on noudatettava.

On olemassa asianmukaisia standardeja, joita voidaan käyttää tuotekohtaisiin ominaisuuksiin liittyvän suunnittelun arviointiin, ja niitä olisi käytettävä sen varmistamiseksi, että tuotteet ovat pinejännittdirektiivin mukaisesti «turvallisia» eivätkä aiheuta loukkaantumisriskiä käyttäjille tai muille.

Viestitä **tuotteen suorituskyvystä** ja anna **tietoa siitä, miten ja missä sitä käytetään**.

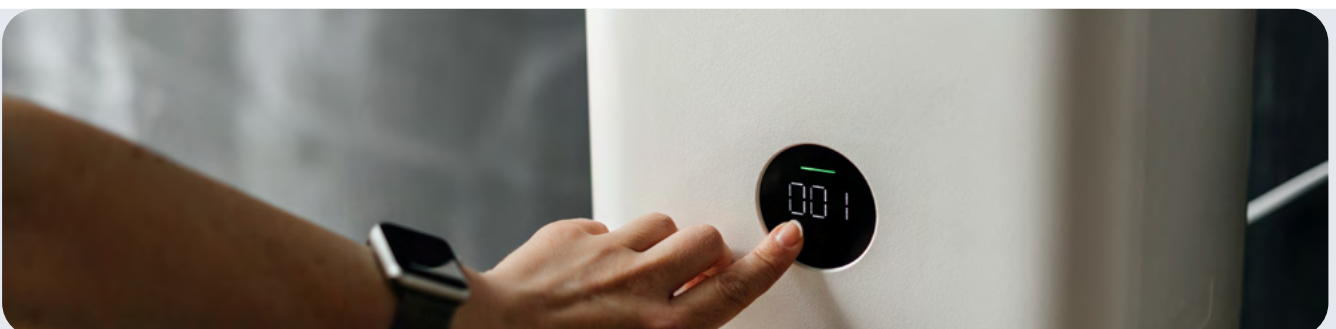
Viranomaisille

Keskitytään edelleen otsoni-ilmanpuhdistimien ja -sterilisaattoreiden markkinavalvontaan. Kyseessä on kehittyvä tuoteala, joka edellyttää merkittäviä toimia vaatimustenmukaisuuden varmistamiseksi ja nykyisten riskien hallitsemiseksi. Valistetaan kuluttajia näiden tuotteiden aiheuttamista riskeistä.

Standardointielimille

Tulee harkita **standardin laatimista erityisesti tätä tuoteryhmää varten**, kun otetaan huomioon niiden ilmeinen suosio ja vaikeudet, joita valmistajilla näyttää olevan turvallisten ja vaatimustenmukaisten tuotteiden valmistamisessa.

Harkitaan **vaatimusten** kehittämistä näiden tuotteiden **tehokkuuden riittävää arviointia varten**.

1. Mikä CASP on?

Koordinoitu toiminta tuoteturvallisuuden puolesta (CASP) mahdollistaa sen, että Euroopan unionin ja Euroopan talousalueen maiden markkinavalvontaviranomaiset voivat tehdä yhteistyötä ja parantaa Euroopan sisämarkkinoille saatettujen tuotteiden tuoteturvallisuutta.

CASP 2022 sisältää kuusi tuotekohtaista toimea ja neljä horisontaalista toimea.

Tuotekohtaisissa toimissa testataan erityyppisiä tuotteita, jotka voivat aiheuttaa riskin kuluttajille. Asianomaiset markkinavalvontaviranomaiset valitsevat ja keräävät tuotteet, ja ne tutkitaan yhteisesti sovitun testaussuunnitelman mukaisesti.

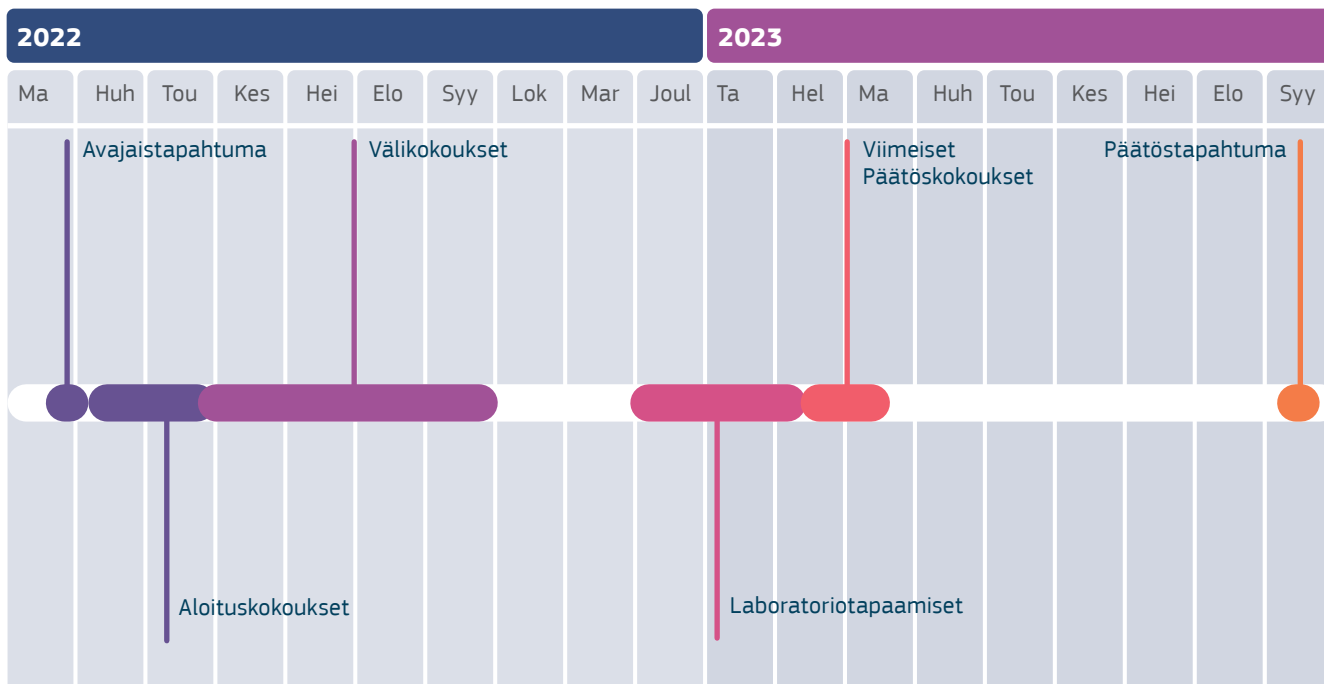
Horisontaaliset toimet tarjoavat markkinavalvontaviranomaisille foorumin ajatusten ja parhaiden käytäntöjen vaihtoon. Niissä kehitetään teknisen asiantuntijan yhteisiä lähestymistapoja, menettelyjä ja käytännön välineitä markkinavalvontaa varten.

Roolit ja vastualueet

2. Tuotekohtaisen toimen työsuunnitelma

Jatkuva sisäinen viestintä Wiki Confluence -alustalla

ALOITUS	NÄYTTEENOTTO JA TESTAUS	RAPORTOINTI	ULKOINEN VIESTINTÄ
Työpöytätyö	Laboratorioiden tarjouskilpailumenettely	Riskien arviointi	Tiedotuspaketin laatiminen
Arviointihaastattelut	Laboratorion valinta ja sopimukset	Markkinavalvontaviranomaisten toteuttamien toimien koordinointi	Viestintäviestien laatiminen
Testaus- ja näytteenotto suunnitelmaluonnos	Näytteenotto ja kuljetus	Loppuraporttien laatiminen	Viestintäkampanjan käynnistäminen
Laboratorioiden kartoitus	Testausprosessi ja testiraportit	Näytteiden hävittäminen tai palauttaminen markkinavalvontaviranomaisille	Vaikutusten arviointi

3. Tuotekohtaisten toimien välineet ja prosessit

0

Prosessi ennen koordinoitua toimintaa tuoteturvallisuuden puolesta

Oikeus- ja kuluttaja-asioiden pääosasto määrittelee painopisteet tuoteryhmien valitsemiseksi. Osallistuvat markkinavalvontaviranomaiset valitsivat kuusi CASP 2022 -tuoteryhmää oikeus- ja kuluttaja-asioiden pääosaston järjestämässä kuulemisessa.

1

Testaus- ja näytteenottosuunnitelmien vahvistaminen

Tekniset asiantuntijat laativat suunnitelmat markkinavalvontaviranomaisten palautteen ja käytettävissä olevan budjetin perusteella. Luonnokset esitellään aloituskokouksessa, minkä jälkeen markkinavalvontaviranomaiset viimeistelevät ja vahvistavat ne Wikin kautta.

2

Laboratorion valinta

Toimeksisaajan tiimi kartoittaa laboratoriot ja ottaa niihin yhteyttä hintojen ja muiden tietojen keräämiseksi. Tarjouskilpailu käynnistetään aloituskokouksen jälkeen, ja tarjoukset arvioidaan. Osallistuvat markkinavalvontaviranomaiset valitsevat laboratorion välikokouksissa.

3

Näytteiden kerääminen ja kuljetus

Markkinavalvontaviranomaiset keräävät asiaankuuluvat näytteet kansallisilta markkinoiltaan ja rekisteröivät ne kodifointitiedostoon. Alustavien tarkastusten jälkeen markkinavalvontaviranomaiset lähettävät näytteet laboratorioon.

4

Testaus ja testausraporttien toimittaminen

Laboratorio testaa näytteet sovitun testaus suunnitelman mukaisesti ja lataa testiraportit Wikiin. Markkinavalvontaviranomaiset pyytävät tarvittaessa selvityksiä ja hyväksyvät raportit.

5

Riskien arviointi

Tekninen asiantuntija ja markkinavalvontaviranomaiset laativat laboratoriotapaamisessa valittujen näytteiden perusteella skenaarioita ja analysoivat riskejä. Markkinavalvontaviranomaiset tekevät riskinarvioinnin kaikista näytteistä, jotka eivät täytä lakisääteisiä vaatimuksia.

6

Skenaarioiden lataaminen RAG-työkaluun

Hankkeen aikana kehitetyt skenaariot ladataan RAG-työkaluun.

7

Markkinavalvontaviranomaisten hyväksymät toimet

Markkinavalvontaviranomaiset toteuttavat asianmukaiset toimet kyseisten tuotteiden osalta ja ilmoittavat niistä Safety Gate -järjestelmään.

8

Ulkoinen viestintä

Ulkoiset viestintätoimet käynnistetään päätöstapahtumassa. Tästä alkaa kahdesta kolmeen viikkoon kestävä Euroopan laajuinen viestintäkampanja.

Työkalut

Kustakin tuotekohtaisesta toimesta ja koko CASP 2022 -hankkeesta tehdään kuluttajille ja yleisölle suunnattuja **audiovisuaalisia klippejä**. CASP 2022 -hanketta ja kutakin tuotekohtaista toimea varten laaditaan taloudellisille toimijoille suunnattuja **infografikoita**. Kustakin toimesta ja CASP 2022 -hankkeesta laaditaan **loppuraportit**. Ne käännetään kaikille EU:n virallisille kielille sekä norjan ja islannin kielille.

Kanavat

Viestintämateriaalia levitetään seuraavilla kanavilla:

- Euroopan komission CASP-verkkosivusto
- Markkinavalvontaviranomaisen kansalliset viestintäkanavat
- Olennainen lehdistö ja muut sidosryhmät

EUROOPAN KOMISSIO

Directorate-General for Justice and Consumers

Directorate Consumers

Unit E.4 Product Safety and Rapid Alert System

E-mail: JUST-RAPEX@ec.europa.eu

Euroopan komissio ei ole vastuussa uudelleenkäytön mahdollisista seurauksista.

© Euroopan unioni, 2023

Euroopan komission asiakirjojen uudelleenkäyttöä koskevat periaatteet perustuvat 12. joulukuuta 2011 annettuun komission päätökseen 2011/833/EU (EUVL L 330, 14.12.2011, s. 39).

Jollei toisin mainita, tämän asiakirjan uudelleenkäyttö on sallittua Creative Commons Attribution 4.0 International (CC-BY 4.0) -lisenssin mukaisesti (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>). Tämä tarkoittaa sitä, että uudelleenkäyttö on sallittua, kunhan lähde mainitaan asianmukaisesti ja mahdollisesti tehdyt muutokset ilmoitetaan.

Sellaisten aineiston osien käyttö tai jäljentäminen, jotka eivät ole Euroopan unionin omaisuutta, saattaa edellyttää lupaa suoraan asianomaisilta oikeudenhaltijoilta.

Tietoa Euroopan unionista on saatavilla kaikilla EU:n virallisilla kielillä Europa-sivustolla,
https://europa.eu/european-union/index_fi

Euroopan unionin
julkaisutoimisto

Luxembourg: Euroopan unionin julkaisutoimisto, 2023

PDF ISBN 978-92-68-03634-1 doi:10.2838/47582 DS-03-23-173-FI-N